

Vereniging Dorpsbelangen Onderdendam

Secr. Dethmer Jonkhoff

Boterdiep OZ 1

9959 PM Onderdendam

Tel. 050-3049363

E-mail: jonkh112@planet.nl

Zienswijze MER Uitbreiding FC Zuivelpark

Aan:

Dhr. H.P Reijsoo, Griffier Gemeenteraad Bedum

D.d.: 9 November 2016

Betreffend:

Zienswijze reagerend op voorbereiding bestemmingsplan en voornemen milieueffectrapport (m.e.r.) voor Zuivelpark Bedum

Van Vereniging Dorpsbelangen Onderdendam

Geachte Leden van de raad, leden van de Raadscommissie Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening, Openbare Werken en Milieu (VROM)

In de *Noorderkrant* d.d.05-10-2016 t/m 11-10-2016 is de Kennisgeving Voorbereiding bestemmingsplan Zuivelpark en Voornemen M.E.R. (Artikel 7.9 Wet Milieubeheer) gepubliceerd. Als belanghebbende namens de het VDO willen wij graag mondeling en schriftelijk reageren op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) m.e.r. bestemmingsplan Zuivelpark Bedum.

Allereerst willen wij aangeven waarom de Vereniging Dorpsbelangen Onderdendam [VDO] zich in deze belanghebbend acht. Vervolgens willen wij puntsgewijs met argumenten onderbouwd aangeven waaruit onze zienswijze is opgebouwd. Daarbij willen wij voorop stellen dat het VDO absoluut geen tegenstander is van het uitbreiden van het Zuivelpark Bedum van Friesland Campina. [hierna FC]

0.1: Waarom acht VDO zich belanghebbend?

Het kruisdorp Onderdendam heeft zich als een historisch en monumentaal lintdorp ontwikkeld langs vier kanalen met als belangrijkste en bouwkundig historisch interessantste ontwikkeling monumentale panden waarvan sommigen een Nationale Erfgoed-status hebben gelegen langs het Boterdiep op een plek op nog geen 3000 meter afstand van de beoogde uitbreidinglocatie. Zowel vanuit het centrum van Onderdendam van brug tot brug bestaat sinds eeuwen een zichtlijn richting het oude centrum van Bedum, met uitzicht op de. Op die manier is het silhouet van beiden dorpen visueel met elkaar verbonden. Historisch verband in het door mensenhanden door de eeuwen heen ontwikkeld landschap is leesbaar door de loop van het Boterdiep door beide dorpen. Er is hier sprake van historisch watererfgoed een beeldkwaliteit die juist het kenmerk van Onderdendam uitmaakt. De verbinding stamt uit 1632. De voorgestelde uitbreiding in noordelijke richting verandert de nadering en het aanzicht van Onderdendam zowel in noordelijke als zuidelijke richting dusdanig dat hier sprake is van een ernstige aantasting van de beeldkwaliteit van ons dorp. Zou het beoogde voornemen worden uitgevoerd dan heeft men vanuit het historisch centrum van het dorp uitzicht op een enorm industriecomplex. Dat is een ernstige inbreuk op de sfeer die we als bewoners in het dorp Onderdendam met hoge investeringen per pand waarvan bijna dertig Nationaal Erfgoed , de

afgelopen decennia hebben neergezet. Het voornemen van een dergelijke ontwikkeling staat ook haaks op de miljoenen die door Gemeente en Provincie Groningen in het aanzicht van het dorp zijn geïnvesteerd. Opvallend is dat landschappelijke inpassing zoals beschreven in Zuivelpark Bedum stedenbouwkundig ontwerp en landschappelijke inpassing in haar paragraaf 3.1.1 op pagina 18 de grens van de landschappelijke inpassing aan de Noordzijde trekt bij de *Wolddijk*. Waarom die grens juist daar wordt getrokken wordt nergens nader beargumenteerd. Naar de mening van het VDO is de negatieve invloed die uitgaat van een industriecomplex van deze omvang op juist deze locatie waar landschappelijke zichtlijnen en waterlopen rigoreus worden veranderd, van een dusdanige invloed op de beeldkwaliteit van Onderdendam dat hier sprake is van onherstelbare schade van de leefbaarheid, en aantrekkelijkheid voor (water)-recreatie van het dorp. Door de denkrichting gepresenteerd in dit rapport voelt iedere inwoner, eigenaar en ondernemer zich in het dorp ernstig geschaad. Het is om deze reden dat wij ons als belanghebbend in deze procedure aanmelden.

In onderstaande punten zullen wij aangeven wat uitgaande van dit aspect de lacunes zijn van dit rapport. En op goede gronden de zienswijze van het VDO hieromtrent aan U presenteren.

1. landschappelijke inpassing
2. historische achtergrond loop Boterdiep
3. Ontwerpvaria complex versus landschap. Wat kan het omliggende landschap wel winnen bij een ruimtelijke opgave?

1. Landschappelijke inpassing

Ons valt op dat waar het rapport van Arcadis spreekt van het voornemen om het beoogde complex ruimtelijk in te passen in het landschap en uitgebreid de vier landschapstypen worden beschreven aan de vier kanten van het huidige complex, dit op uiterst beperkte schaal gebeurt. Het rapport wekt de indruk dat er zeer consciëntieus naar een en ander is gekeken:

” Ten behoeve van het ontwerp voor de landschappelijke inpassing is immers gekeken naar een groter gebied dan de planlocatie zelf. Bij de landschappelijke inpassing is immers gekeken naar een groter gebied dan de planlocatie zelf. Door het landschap rondom de locatie te bestuderen en te kijken of ingrepen hier de structuur kunnen versterken, kan er als het ware een landschappelijke kamer worden gecreëerd, waarbinnen de ontwikkeling van de uitbreiding een logische plek krijgt. Door maatregelen ook in het omliggende landschap te treffen kan het effect van de nieuwe bebouwing op dit landschap en de beleving van de uitbreiding worden verzacht.”

Bij nader inzien blijkt dat de beschrijving van het omringende landschap waarbinnen het complex moet worden ingepast maar een uiterst beperkt gebied behelst. Het dorp Bedum beschrijft zichzelf in tal van reclame-uitingen als de Poort van het Hoogeland. Maar het getuigt van weinig respect voor juist de dragende kenmerken van dat landschap als het toekomstige complex ruimtelijk zo wordt ingepast dat het dwars komt te staan op al de historisch gegroeide lijnen: Boterdiep, doorlopende wegen als de Lageweg, de N995 en de weg vanaf Ter Laan lopen allemaal van Zuid naar Noord. Het industrie complex is juist georiënteerd Oost- West En staat dus dwars op deze landschappelijke lijnen Het zou toch een stuk logischer en ruimtelijk harmonieuzer zijn geweest dat een ruimtelijke ontwikkeling bovengenoemde zuid- noord lijnen juist zouden volgen. En daardoor geen geweld zouden aandoen aan het landschap ten noorden van het huidige complex. Een klein onderzoek leerde ons dat niet eens de huidige burens grenzend aan de noordkant van het huidige complex oriënterend is gevraagd hoe men zou staan tegenover een mogelijke ontwikkeling in noordelijke richting en een eventuele verplaatsing van hun bedrijf.

Dat dit alternatief niet nader is onderzocht vinden wij vanuit Onderdendam een grote lacune in dit rapport. Daarnaast gaat het rapport wel zeer lichtvaardig om met de vervuiling van de beeldkwaliteit

van het landschap. Sterker nog men blijft nogal egocentrisch in haar argumentatie door te betogen dat : “ *Het volledig wegplanten van een bedrijfslocatie van een dergelijke omvang en ook vooral hoogte ondenkbaar is. En ook niet nodig : economische activiteit maakt immers ook onderdeel uit van het landschap en hoeft niet weggestopt te worden.* ” Een buitengewoon cynische notitie zeker wanneer men weet dat het dorp Bedum ruimtelijk gezien een waar ratjetoe is en misschien wel het slechtste voorbeeld van een met zorg ruimtelijk ontwikkeld dorp vanuit zijn historisch gegroeide kern. Maar dit terzijde.

In het rapport ontbreekt de notie dat industriecomplex een veel omvangrijker smet op het landschap daaromheen werpt dan de beperkte omvang die in het rapport genoemd wordt. Vanuit het historisch organisch gegroeide dorp Onderdendam met verhoudingsgewijs meer Nationaal Erfgoed- panden dan een stad als Amsterdam, kijkt men ineens tegen een gigantisch uitgestrekt industriecomplex aan met torens van meer dan veertig meter hoog. Het VDO is verbijsterd dat de opstellers van dit Rapport maar ook de Gemeente Bedum en de Provincie Groningen bij de *Strategische Ontwikkelingsvisie locatie Bedum Arcadis 6 oktober 2014* geen moment hebben onderzocht wat voor effecten een complex op deze wijze ontwikkeld op de beeldkwaliteit en de leefbaarheid van het dorp Onderdendam zou hebben.

Om deze reden verzoeken wij U dan ook met spoed om een aanvullende onderzoek dat de volgende twee componenten bevat:

- A. Een serieus onderzoek naar ontwikkeling in noordelijke richting langs het huidige tracé van het Boterdiep.
- B. Een gedegen onderzoek naar de gevolgen van de voorliggende ontwikkeling voor de beeldkwaliteit van Onderdendam, de sociaal-psychologische gevolgen van bewoners, huurders en eigenaren van panden in Onderdendam die ineens worden weggestopt achter een industriecomplex. En een raming van de economische en financiële schade van een en ander. Voor een steeds belangrijker deel verdient men in Onderdendam zijn geld door de recreatie. Er is weinig fantasie voor nodig om te bedenken hoe toeristisch aantrekkelijk een dorp wordt ervaren wanneer men het zoeken achter een industriecomplex van een dergelijke grootte.

2. De loop van het Boterdiep als cultuurhistorisch watererfgoed

Het Boterdiep werd vanuit Groningen via Bedum en Onderdendam gegraven in het begin van de zeventiende eeuw. Het was voor het Noord Groningse handels- en distributiecentrum Onderdendam dé commerciële levensader richting de stad Groningen. Zeker toen al het verkeer van goederen en personen nog via het water ging. Nergens in de onderbouwing van het Arcadis- rapport vinden wij ook maar enige verwijzing naar de cultuur historische waarde van dit Groningse water- erfgoed. Net als bij door de rijksoverheid geregistreerde archeologisch waardevolle wierden maakt de loop van het Boterdiep een onverbreekbaar onderdeel uit van het landschapsarchief van het Hoogeland. Het moet te denken geven dat de landschappelijke inpassing die het rapport Arcadis voor ogen staat uiterst zuinig is , zo niet ontwijkend over dit gegeven. In de ogen van de samensteller is het eeuwen oude kanaal een waterwerk dat geen historische waarde op zich heeft maar slechts een functionele. Iets dat gemakkelijk even omgelegd kan worden. Ook wordt gezwegen over de belevingselementen van de recreatievaart op het Boterdiep. Waterrecreanten komend vanuit Onderdendam richting Bedum stuiten plotseling op een gigantisch industriecomplex. En daarmee gaat voor deze varengasten voorgoed tijdens hun tocht het uitzicht op het mooiste stuk van het dorp Bedum verloren , de omgeving van Boterdiep OZ. met zicht op de Walfridus-toren. Aan dat gegeven wordt geen woord verspild. Ook niet over de gevolgen hiervan voor de aantrekkelijkheid van Onderdendam als belangrijk kruis- en aanlegpunt in de waterrecreatie.

Om die reden verzoeken wij U dringend alvorens in deze onomkeerbare beslissingen te nemen een tweetal onderzoeken te laten uitvoeren door deskundigen op dit gebied:

- A. Onderzoek naar de cultuur- historische en archeologisch status van het Boterdiep tussen Bedum en Onderdendam
- B. Onderzoek naar de gevolgen van deze ontwikkeling voor de Noordelijk vaarrecreatie en specifiek voor de aantrekkelijkheid van passantenhavens boven Bedum gelegen.

3. Ontwerpvaria noodzakelijk bij een dergelijke omvangrijke landschappelijke ingreep.

De hele toonzetting van dit rapport is een functionalistische. Zelfs een uitgangspunt waarbij het ontwerpen van een dergelijk groot complex niet alleen een ruimtelijke maar ook een architectonische uitdaging zou kunnen zijn , die mogelijkheid ontbreekt volledig. Dat is misschien nog wel het meest te laken element . Kennelijk mist dit bureau de kennis en ervaring om een uitgangspunt te kiezen waarbij het ontwerpen van een dergelijk complex ook gewoon mooi zou kunnen zijn. Hier wordt o.i. nog de grootste kans gemist. Daarnaast wordt van de bewoners in de de wijde omgeving een groot offer gevraagd .Om puur economische reden wordt hun hele welbevinden en woongenot in dit mooie stukje Hoogeland op een een risicovolle manier in gevaar gebracht. En op een manier die ook volstrekt niet meer van deze tijd is. Het hele beleidstraject ademt een totaal gebrek aan transparantie. Bij een dergelijk zware opgave is het in kringen van ruimtelijke ontwikkelaars heel normaal om al in een vroeg stadium variabele ontwerpvisie' s aan de betrokken bevolking te presenteren. Daar heeft men hier vanaf gezien. Om die reden wijst het VDO de gevolgde aanpak af en verzoekt Uw raad alsnog een ontwikkelproces te starten waarbij ter zake deskundige bureau' s ontwerpvaria presenteren waarbij tegemoet gekomen kan komen aan onze bovengenoemde bezwaren.

Pas na een dergelijke omvangrijke exercitie vindt het VDO dat Uw Raad op een serieuze manier kan besluiten tot een van de grootste na-oorlogse ingrepen in het landschap rond Onderdendam. De voorgenomen plannen moeten wat Onderdendam betreft terug naar de tekentafel. Zo kan men niet met de landschappelijke waarden die de bevolking van het Hoogeland zo hoog acht, omgaan.

Tenslotte, bij deze verzoeken wij U ons schriftelijk bevestiging te geven van ontvangst door U van bovengenoemde zienswijze

Namens de Vereniging Dorpsbelangen Onderdendam ,

Met de meeste hoogachting,
Dethmer Jonkhoff.